

Hyvinvointikertomus jokaisen kunnan välineeksi

Kunnilla on ollut kolme vuotta velvoite laatia hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa. Se on kunnan eri hallinnonalojen yhteinen suunnittelun ja arvioinnin väline, jonka laatimisessa ovat mukana useat eri tahot.

Suosituksen mukaan suurissa kunnissa tulisi olla kokopäiväinen hyvinvointisuunnittelija tai -koordinaattori, joka muun muassa valmistelelee hyvinvointikertomuksen ja tukee sen käyttöä. Syksyllä 2013 näytti siltä, että kokopäiväinen työntekijä oli harvassa kunnassa. Useimmin tehtävää hoitaa esimerkiksi sosiaalijohtaja tai hallintojohtaja oman toimensa ohella.

Hyvinvointikertomus tehdään kunnissa jo varsin yleisesti: vuodenvaihteessa 2013–2014 sen teosta raportoi 71 prosenttia sosiaali- ja terveysjohtajista. Lähes puolet sosiaali- ja terveysjohtajista ilmoittaa, että hyvinvointikertomuksissa on hyödynnetty kuntalaisten kokemustietoa hyvinvoinnista. Järjestöt ovat mukana hyvinvointikertomustyössä alle kolmanneksen mukaan.

Hyvinvointikertomustyöllä on alkanut näkyä myönteistä vaikutusta kunnallisessa päätöksenteossa. Siitä on ollut eniten hyötyä kuntalaisten tarpeiden tunnistamisessa ja palveluvajeiden havaitsemisessa. Vajaa kolmannes arvioi sen palvelleen näissä asioissa melko paljon tai paljon. Toisaalta lähes puolet arvioi sen palvelleen näissä asioissa enintään melko vähän. Sosiaali- ja terveysjohtajat arvioivat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutuvan omalla alueellaan enimmäkseen hyvin. Myönteisten arvioiden perusteluissa mainitaan usein hyvinvointikertomus, joka on sitouttanut eri toimijoita hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Hyvinvointikertomus on helpottanut tiedolla johtamista paljon tai melko paljon noin neljänneksen mielestä. Vähäisin vaikutus sillä on ollut kuntalaisten osallisuuteen sekä järjestöjen palvelujen ja muun tuen näkyväksi tekemiseen.

Hyvinvointikertomuksen tavoitteena on vahvistaa eri tahojen yhteistyötä. Yli puolet sosiaali- ja terveysjohtajista arvioi, että kunnan eri hallinnonalojen yhteistyö on parantunut vähintään jonkin verran ja lähes puolet arvioi myös kunnan virkamiesjohdon ja luottamushenkilöiden yhteistyön parantuneen.

SOSTE suosittelee

- Hyvinvointikertomus otetaan jokaisessa kunnassa käyttöön eri hallintokuntien johtamisen ja yhteisen kehittämisen välineeksi.
- Järjestöjen tarjoamat palvelut ja tuki rakennetaan osaksi hyvinvointikertomuksia.
- Kuntalaisten osallisuutta vahvistetaan hyvinvointikertomusten laatimisessa.